

manın her zaman onurunu ve her zaman da öncülüğünü yapmanın gururunu taşıyacaktır. Nitekim, uluslararası ticarete, çok taraflı düzenlemelere kurumsal bir nitelik kazandıran Uruguay turu sonuçlandıktan sonra, dünya ticaretindeki gelişmelerin yarattığı avantajlardan istifade edilmesi, uluslararası yatırımlar için de benzer bir çerçevenin çizilmesinin gündeme gelmesine yol açmıştır.

Bu kapsamda, 1995 yılı Mayıs ayında toplanan OECD Bakanlar Konseyi, çoktaraflı bir yatırım anlaşması hazırlanması yönünde prensip kararı almıştır. OECD bünyesinde başlatılan çoktaraflı yatırım anlaşması müzakere sürecinde temel amaç, yabancı sermaye yatırımları açısından, genel bir serbestlik ve koruma standartlarıyla, etkin işleyen bir uyumsuzlukların çözümü mekanizmasına sahip bir çerçevenin oluşturulmasıdır.

Değerli arkadaşlarım, iki hafta önce ziyaret ettiğimiz Çin'de, yabancı sermaye girişi, yılda 50 milyar doların üzerindedir. Sadece Şanghay Kentinin yıllık yabancı sermaye girişi 10 milyar dolardır. Çin, 1990 yılına kadar kapalı bir ekonomiye sahipken ve ciddi olarak dünyadan kopuk bir ülke iken, bugün, dünyada en çok yabancı sermaye girişi olan ve bu yabancı sermaye girişini üç dört katı katlamayı öngören ve önümüzdeki beş yılda 750 milyar dolarlık bir dolarlık bir altyapı yatırımını yapmayı programlamış bir ülkedir. Çin'deki bu gelişmeyi dikkate aldığımız zaman... Türkiye'nin yıllık yabancı sermaye girişi 500 milyon dolardır; yani, Şanghay Kentinin yıllık yabancı sermaye girişi 10 milyar dolar, Türkiye'nin yıllık yabancı sermaye girişi 500 milyon dolardır.

Özellikle finansman açığı ve tasarruf açığı çeken bir ülkede, yabancı sermaye yatırımları büyük önem taşımaktadır. Nasıl, 1980'lerde Türkiye'nin ihracatını geliştirmesi önem taşıyor ve ihracattaki gelişmelere, o dönemde de ciddi olarak karşı çıkılmışsa ve bugün 30 milyar dolar düzeyine gelen Türkiye'nin ihracatı ve 50 milyar dolar düzeyine gelen ithalatında -bir 80 milyar dolarlık dış-ticaret hacminde- Türkiye birçok tartışmaları geride bırakmışsa, bugün, Türkiye, teknoloji ve know-how açısından da yabancı sermaye girişini, mutlaka hızlandırması ve yıllık giriş itibarıyla, 5 milyar doların üzerine çıkarması gereken bir ülkedir.

Bu anlamda, dünyada yapılan çoktaraflı yatırım anlaşmasında, Türkiye, son derece ülke menfaatlarını dikkate alarak... 1995'ten sonra kurulan bütün hükümetlerin de bu konuda dikkatli olduğu kanaatindeyim. Ayrıca, bu konuda, Bakanlar Kuruluna bilgi vereceğimizi de antreprantez belirtmek istiyorum.

Bu anlamda, yabancı sermaye yatırımlarını düzenleyen bu, ilk çoktaraflı anlaşma, yabancı sermaye yatırımları açısından önem taşıyan üç ana konuyu -yani, yatırımların serbestleşmesi, korunması ve uyumsuzlukların çözümleri konularını- tek bir metinde toplamayı amaçlamaktadır.

Nitekim, biz, 1986 yılından sonra çıkardığımız yabancı sermaye kanunlarında, dünyada çok önemli bir açıklığı ve bu üç ilkeyi de içerisinde barındıran anlaşma metinlerini yapmış bir ülkeyiz.

Bu çoktaraflı yatırım anlaşması, tüm ekonomik sektörleri kapsayacak şekilde hazırlanmıştır; ancak, akit tarafların koyacakları çekincelerle korumak isteyebilecekleri sektörlerin anlaşma kapsamı dışında tutulması olanağını da sağlamaktadır. Ulusal mevzuata uymayan alanlarda ve anlaşma dışında tutulmak istenen sektörlerde, ülkelere öngörülen, önerilen istisnaların sayısı 600'den fazladır; ülkemiz de, 8 ayrı alanda 30 adet çekince koymuş bulunmaktadır; yani, bu anlaşma henüz tartışma aşamasındadır.

Nitekim, 27-28 Nisan 1998 tarihinde; yani, iki hafta önce, Paris'te, benim de katıldığım toplantıda yapılan görüşme sonunda, ön hazırlık olan taslağın, üye ülke kamuoylarında yeterince tartışmasını sağlamak için, görüşmeler ekim ayı sonuna kadar dondurulmuştur. Bu nedenle, bu gündemdeki konuşmada konuya gündeme getiren, arkadaşımız, Denizli Milletvekili Hilmi Beye teşekkür ediyorum.

Çoktaraflı yatırım anlaşması aşağıdaki unsurlardan oluşmaktadır: